

Suriyelilere Yönelik Tehdit Algıları: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

*Halil Sari*¹

Özet: Son yıllarda Orta Doğu'da yaşanan siyasi çalkantılar nedeniyle birçok insan ülkesinden göç etmek zorunda kalmıştır. Hiç şüphesiz yaşanan kargaşa en çok Suriye'yi etkilemiş ve milyonlarca Suriyeli ülkesini terk etmiştir. Bu göçten Suriye'ye komşu olan tüm ülkeler etkilenmiş olmakla birlikte, en fazla etkilenen ülke Türkiye olmuştur. Türkiye'deki pek çok Suriyeli sığınmacının uyum sağlama problemleri yaşadığı ve Türk toplumunun Suriyelilere yönelik tutumlarının genellikle olumsuz yönde olduğu dikkate alındığında; Türk vatandaşların Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının altında yatan tehdit algılarını belirlemenin ve değiştirmeye yönelik müdahale stratejileri geliştirmenin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışma kapsamında araştırma sonuçlarına dayalı olarak, Türk toplumunun Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının altında yatan tehdit algılarını değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracı geliştirilmesi hedeflenmiştir. Çalışma grubu Türkiye'nin farklı bölgelerinde yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından oluşmaktadır. Çalışma kapsamında iki kez veri toplanmış olup, ilk veri seti için 369, ikinci veri seti için ise 349 kişiye ulaşılmıştır. İlk veri seti ölçeğin geliştirilmesi süreçleri için (ön uygulama); ikinci veri seti ise nihai formun doğruluğunun ispatlanması için toplanmıştır. Ön uygulama için hazırlanan 26 maddelik form ile toplanan veri ile açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve elde edilen bulgularla ölçeğin dört boyutlu olduğu anlaşılmıştır. Faktör yükü .40'ın altında olan maddeler atıldığında 19 maddelik nihai form oluşturulmuştur. Nihai form kullanılarak 349 kişiden veri toplanmış ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA analizi ölçeğin birinci düzey dört boyutlu, ikinci düzey tek boyutlu halini test etmek için ayrıca her bir boyutun da tek başına kullanılabilirliğini test etmek için yapılmıştır. Bulgulara göre ölçeğin hem birinci düzey dört boyutlu hali, hem ikinci düzey tek boyutlu hali hem de her bir alt boyutun tek başına da kullanılabilirliği görülmüştür. Mevcut araştırmada Suriyelilere yönelik tehdit algıları, ekonomik tehdit, güvenlik tehdidi, çevresel tehdit ve kültürel tehdit boyutlarıyla ele alınmıştır. Elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Suriyelilere yönelik tehdit algıları ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Suriyeliler, Tehdit Algısı, Ölçek Geliştirme

Geliş Tarihi: 11.02.2020 – **Kabul Tarihi:** 17.06.2020 – **Yayın Tarihi:** 29.06.2020

DOI: 10.29329/mjer.2020.258.6

Perceptions of Syrians as a Threat: A Validity and Reliability Study

Abstract: Political conflicts happening in Middle East has mostly affected Syria, and millions of Syrians left their home country. Although this migration influenced to all countries neighboring Syria, Turkey was the most

¹ **Halil Sari**, Assist. Prof. Dr., Measurement and Evaluation in Education, Kilis 7 Aralık University, ORCID: 0000-0001-7506-9000

Correspondence: hisari87@gmail.com

affected country. However, with the increased number of refugees, Turkish people have negative attitudes towards Syrian refugees. We believe that it is important to understand the reasons behind the unfavorable perceptions. This study aimed to develop a measurement tool to evaluate the perceptions of threat underlying Turkish society's negative attitudes towards Syrians. After a series of qualitative interviews with Turkish citizens, a pool of 26-item was created and data were collected with a pre-form. A group of 369 attended the first data collection process. After then, an explanatory factor analysis was conducted to assess the structure of the scale. The findings showed that a four-dimensional factor structure fits best with the data, and 7 items having very low factor loadings were removed, 19 items were retained. The dimensions were named as economic threat, security threat, environmental threat and cultural threat. A second round of data collection was conducted with the final form with 19 items. A group of 349 people attended the second round. A confirmatory factor analysis was conducted to test four-dimensional structure, high order dimensional structure, and to see whether each sub-dimension can be used alone. The results showed that both four-dimensional structure and high order structure can be used. Also, each sub-dimension can be used alone. It was concluded that the scale of threat perceptions towards Syrians is a valid and reliable measurement tool. The discussion about the scale was elaborated in the extended summary section end of the paper.

Keywords: Syrian refugees, threat, scale development

GİRİŞ

Son yıllarda Orta Doğu'da yaşanan siyasi çalkantılar nedeniyle birçok insan ülkesinden göç etmek zorunda kalmıştır. Hiç şüphesiz yaşanan kargaşa en çok Suriye'yi etkilemiş ve milyonlarca Suriyeli ülkesini terk etmiştir. Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü'nün (UNHCR) resmi verilerine göre; yaklaşık 5,5 milyon insan Suriye'den ayrılmış, 6,6 milyon ise Suriye içerisinde yer değiştirmiştir (UNHCR, 2020). Bu göçten Suriye'ye komşu olan tüm ülkeler etkilenmiş olmakla birlikte, en fazla etkilenen ülke Türkiye olmuştur. UNHCR'nin Ocak 2020 verilerine göre ülkelerinden ayrılmak zorunda kalan 5,5 milyon Suriyeli'nin %64.4'ünü Türkiye'ye sığınan Suriyeliler oluşturmaktadır. Türkiye'yi takip eden ülkeler sırasıyla Lübnan (914.648), Ürdün (654.692), Irak (245.810) ve Mısır'dır (129.210).

Suriye'den Türkiye'ye göçler 2011 yılı itibarıyla başlamış ve uygulanan açık kapı politikası ile Suriyeli mültecilere geçici koruma statüsü verilmiştir (Özudođru, Kan, Uslu ve Yaman, 2018). Suriye'den Türkiye'ye devam eden geçişlerle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2020 Ocak verilerine göre Türkiye'de geçici koruma altında olan 3,5 milyondan fazla Suriyeli bulunmaktadır². Suriyelilerin Türkiye'de şehrin nüfusuna oranla en yoğun yaşadığı başlıca yerler Kilis (%81.49), Hatay (%27.30), Şanlıurfa (%20.98) ve Gaziantep (%22.38) şehirleridir¹.

2 <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>

Stresli ve zorlayıcı bir deneyim olan göç, hem göç edenlerin hem de ev sahibi toplumun yaşamında çeşitli değişim ve dönüşümlere neden olmaktadır (Kaya, 2019). Suriye'den Türkiye'ye gelen yoğun göçlerin sonucunda, her iki toplum arasında sosyal, kültürel ve ekonomik olarak karşılıklı etkileşimler ortaya çıkmıştır. Suriyeliler kendi kültürlerini de beraberlerinde getirerek, buldukları mekanlar ve Türk toplumunda çeşitli değişimlere neden olmuşlardır (Özüdoğru vd., 2018). Göç olgusuyla ilgili en önemli konulardan biri hem göç eden toplumun hem de ev sahibi toplumun meydana gelen bu değişim ve dönüşümlere uyum sağlamasıdır. Söz konusu değişim bazen olumlu yönde olabilirken bazen de olumsuz durumlara yol açmaktadır.

Yeni bir kültüre uyum sağlama sürecini etkileyen pek çok faktör olabilir. Bunlardan biri ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik tutumudur (Berry, 1997; Grove ve Zwi, 2006). Ev sahibi halkın göçmenlere yönelik olumsuz tutumu; onların kendilerini ötekileştirilmiş hissetmesine yol açarak sosyal uyum sürecini zorlaştırırken (Grove ve Zwi, 2006); olumsuz tutumların ortadan kalkması yeni kültürün üyeleriyle arkadaşlıklar kurmayı ve yeni toplumun normlarını öğrenmeyi kolaylaştırıp, göçmenlerin maruz kalabilecekleri zorlukları azaltarak sosyal uyum sürecini kolaylaştırır (Searle ve Ward, 1990).

Türkiye'deki pek çok Suriyeli sığınmacının uyum sağlama problemleri yaşadığı (Akay, Hamamcı ve Kurt, 2018) ve Türk toplumunun Suriyelilere yönelik tutumlarının genellikle olumsuz yönde olduğu (Kabaklı Çimen ve Ersoy Quadir, 2018; Özdemir ve Öner-Özkan, 2016; Özyürek, Kapçı ve Yılcı, 2019) dikkate alındığında; Türk vatandaşların Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının altında yatan tehdit algılarının belirleniminin ve değiştirmeye yönelik müdahale stratejileri geliştirmenin önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Türk toplumunun Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının altında yatan çeşitli tehdit algıları vardır. Bu algılar; (1) *ekonomik tehdit*, (2) *güvenlik tehdidi*, (3) *çevresel tehdit* ve (4) *kültürel tehdit* olarak sınıflandırılabilir. Suriyelilerin yoğun göçüyle birlikte Türkiye'de işsizliğin artması, Türkiye devletinin Suriyeliler için yaptığı harcamalar, sınır illerinde hayatın pahalı hale gelmesi ve çocuk işçiliğinin ortaya çıkması nedeniyle Suriyelilerin Türkiye'de ekonomik problemlere yol açtığını düşünen pek çok Türk, Suriyelileri ekonomik bir tehdit olarak algılamaktadır (Ekici, 2019; Ersoy Quadir ve Kabaklı Çimen, 2018; Kindap Tepe vd., 2019). Gittikleri yerlerde var olan düzeni ve asayışı bozdukları ya da halka saldırdıkları, toplumda suç ve terör olaylarında artış meydana geldiği için Suriyeliler güvenlik açısından bir tehdit olarak görülmektedir (Ekici, 2019; Ersoy Quadir ve Kabaklı Çimen, 2018; Güney ve Konak, 2016). Suriyelilerin çevreyi sürekli kirleterek çevreye zarar verdiklerini belirten Türkler Suriyelileri çevresel bir tehdit olarak algılamaktadır (Özyürek vd., 2019; Taş ve Tekkanat, 2018). Son olarak iki toplum arasında var olan kültürel farklılık, Türklerin Suriyelileri kendi kültürleri için bir tehdit olarak algılamalarına yol açmaktadır (Ekici, 2019). Kültür farklılıkları nedeniyle Suriyelilerle iletişim kurmaktan kaçınan bazı Türkler Suriyelilerin Türk

toplumunun değerlerine saygı duymadığını ve öğrenmeye çalışmadığını düşünmektedir (Özyürek vd., 2019).

Yurt içi literatürde Türk vatandaşların Suriyelilere yönelik tutumunu belirlemeye yönelik çeşitli ölçme araçları vardır. Bunlar biri ortaokul öğrencilerinin (Kılcan, Çepni, ve Kılınç, 2017) bir diğeri ise sınıf öğretmenlerinin (Sağlam ve Kanbur 2017) tutumunu belirlemeyi hedeflemektedir. Özüdoğru ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen ölçme aracı, yerel halkın mültecilere yönelik tutumunu kabul etme, tehdit ve reddetme boyutları ile; Çiftçi (2018) tarafından geliştirilen ölçme aracı yetişkinlerin Suriyelilere yönelik tutumunu ekonomik ve kültürlerarası algı, yardımlaşma ve dayanışma, yaklaşım ve temas, empati kurma, vatandaşlık ve birlikte yaşam, içselleştirme/ötekileştirme, çalışma hakkı ve suça meyil, kaynaşma ve önyargı boyutlarıyla değerlendirmektedir. Son olarak Keleş, Aral, Yıldırım, Kurtoğlu ve Sunata (2016) tarafından geliştirilen ölçme aracı ise, Suriyelilere yönelik tutumların altında yatan gerçekçi ve sembolik iki tehdidi değerlendirmektedir. Bu çalışma kapsamında ise; araştırma sonuçlarına dayalı olarak, Türk toplumunun Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının altında yatan tehdit algılarını değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracı geliştirilmesi hedeflenmiştir.

YÖNTEM

İşlem ve Katılımcılar

Çalışma grubu Türkiye'nin farklı bölgelerinde yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından oluşmaktadır. Çalışma kapsamında iki kez veri toplanmış olup, ilk veri seti için 369, ikinci veri seti için ise 349 kişiye ulaşılmıştır. İlk veri seti ölçeğin geliştirilmesi süreçleri için (ön uygulama); ikinci veri seti ise nihai formun doğruluğunun ispatlanması için toplanmıştır. Her iki veri toplama sürecinde Türkiye'nin farklı şehirlerinden farklı meslek grubu, eğitim seviyesi, yaştan katılımcılara ulaşılmaya çalışılmıştır. Böylelikle çalışma grubunun evreni temsil gücü arttırılmaya çalışılmıştır.

Ön uygulamaya katılan 369 bireyin 136'sı (%36.8) erkek, 233'ü kadın (%63.2), tamamladığı en yüksek eğitim seviyesi olarak ise 38'si (%10.3) üniversite mezunu, 143'ü (%38.7) lise mezunu, 140'ı (%38) ortaokul mezunu, 48'i (%13) ilkokul mezunudur. Katılımcılar 28 farklı şehirden olup ortalama yaş 26.63'tür.

Ölçme aracının son hali kullanılarak yapılan nihai uygulamaya ise 349 birey katılmış olup; katılımcıların 98'si (%28.1) erkek, 251'i kadın (%71.9), tamamladığı en yüksek eğitim seviyesi olarak ise 26'sı (%7.5) lisansüstü, 214'ü (%61.3) üniversite mezunu, 100'ü (%28.7) lise mezunu, 6'sı (%1.7) ortaokul mezunu, 3'ü (%0.9) ilkokul mezunudur. Katılımcılar 28 farklı şehirden olup; 272'si (%77.9) bekar, 77'si (%22.1) evlidir ve katılımcıların ortalama yaş 25.71'dir.

Ölçeğin Geliştirilmesi

Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında öncelikle rastgele seçilen 5 farklı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ile nitel görüşmeler yapılmış ve olası olumsuz düşüncelerinin hangi konularda olduğu

sorulmuştur. Bu aşamayla olumsuz algıların hangi türden temalar olabileceği belirlenmeye çalışılmıştır. Sonrasında edinilen bilgilerle 20 Türk ve 5 Suriyeliye 15 açık uçlu sorudan oluşan form verilmiş ve her bir madde için düşüncelerini yazmaları istenmiştir. Böylelikle muhtemel temaların neler olduğu daha da belirgin hale getirilmeye çalışılmıştır. Nitel görüşmeler ve yazılı mülakatlar ışığında belirlenen olası olumsuz algı temaları şu şekildedir; ekonomik tehdit, güvenlik tehdidi, kamusal ve sosyal tehdit, çevresel ve kültürel tehdit. Toplanan bilgilerle birlikte bu temalara yönelik 36 maddelik havuz oluşturulmuştur. Oluşturulan maddeler, 2 Türkçe dil uzmanına, 1 ölçme ve değerlendirme uzmanına ve 2 göç ve mülteciler konusunda çalışan sosyoloji alan uzmanlarına gösterilmiştir. Uzmanların geri dönütleri doğrultusunda 5 maddede biçimsel değişikliğe gidilmiş, 10 madde diğer maddelere benzediği gerekçesiyle formdan atılmıştır. Kalan 26 maddeden oluşan form kullanılarak 369 kişiden yeniden veri toplanmıştır.

Deneme formu kullanılarak toplanan veriyle ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve madde istatistikleri hesaplanmıştır (Büyüköztürk, 2007). Sonrasında çalışmayan maddelerin formdan atılmasıyla ölçeğin son hali oluşturulmuş ve son form ile ilk uygulamadan 3 ay sonra yeniden veri toplanmıştır. Ölçeğin nihai halinin yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiş, madde istatistikleri ve iç tutarlılık olarak Cronbach alfa hesaplanmıştır. İlk uygulamadan elde edilen verilerin yeterli büyüklükte olup olmadığını test edebilmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve maddelerin faktörlenebilirliğini test etmek için ise Barlett testi yapılmıştır. Faktörler arasında anlamlı ilişki olduğu varsayıldığı için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi için eğik döndürme yapılmış ve en popüler eğik döndürme metotlarından biri olan geomin döndürme metodu kullanılmıştır (Tavşancıl, 2006). Faktör analizi için MPlus (Muthen ve Muthen, 1998-2012), madde istatistikleri ve Cronbach alfa için R (2009-2015) ve KMO ve Barlett testleri için ise SPSS istatistik programları kullanılmıştır. Bulgular aşağıdaki bölümlerde aktarılmıştır.

BULGULAR

Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

KMO değeri $.90 > .60$ olup örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğu, Barlett test değeri 4972.843, $p < .001$ olarak bulunmuş olup, değişkenlerin faktörlenebilir olduğu görülmüştür. Mplus istatistik programı kullanılarak yapılan tek, iki, üç, dört ve beş faktörlü yapılar için açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonuçlarına göre dört faktörlü modelin veri ile en iyi uyum gösteren model olduğu bulunmuş olup, geomin eğik döndürme işlem sonucunda elde edilen faktör yükleri Tablo 1’de verilmiştir. Dört faktörlü yapıya ilişkin model uyum istatistikleri; $X^2/sd=3.05$, RMSEA= .06, CFI= .98, TLI= .97 ve SRMR= .02 olarak bulunmuştur.

Tablo 1’de verilen döndürülmüş 26 maddeye ilişkin faktör yüklerine bakıldığında birinci faktöre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüklenme yapmayan veya .40 ve altında yüklenme yapan maddelerin (madde 7, madde 18, madde 20, madde 1, madde 22) ölçekten çıkarılmasına karar

verilmiştir. İkinci faktöre istatistiksel olarak yüklenme yapmayan veya .40 ve altında yüklenme yapan maddelerin (madde 2, madde 15) ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir. Geriye kalan 19 madde yeniden harmanlanarak ölçeğin son hali hazırlanmıştır. Her bir faktöre yükleme yapan maddeler incelendiğinde, birinci faktör kültürel tehdit, ikinci faktör çevresel tehdit, üçüncü faktör ekonomik tehdit ve dördüncü boyut güvenlik tehdidi olarak adlandırılmıştır.

Tablo 1. Açımlayıcı Faktör Analizi Döndürülmüş Faktör Yükleri

Madde	1. Boyut	2. Boyut	3. Boyut	4. Boyut
10	.78*			
12	.66*			
25	.82*			
26	.80*			
3		.85*		
13		.67*		
16		.58*		
24		.69*		
4			.64*	
5			.71*	
9			.90*	
11			.89*	
19			.77*	
23			.71*	
1				.55*
6				.65*
8				.73*
14				.77*
17				.81*

* .05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı

Doğrulayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Ölçeğin 19 maddelik son haliyle 349 kişiden toplanan veriden öncelikle tüm maddelere aynı cevabı veren (kesinlikle katılıyorum) 2 kişinin cevapları silinmiş ve analize geri kalan 347 kişinin cevaplarıyla devam edilmiştir. Dört faktörlü ölçeğin faktör yapısını test etmek için iki farklı doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. İlk DFA’da ölçeğin dört boyutlu hali test edilmiş (birinci düzey DFA-first order CFA), ikinci DFA’da ise, dört boyutun da birleşip tek boyutu ölçtüğü (ikinci düzey DFA-second order CFA) hali test edilmiştir. Her iki farklı DFA’ya ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Birinci düzey DFA’ya ilişkin bulgular. Birinci düzey DFA analizi sonucunda elde edilen standartlaştırılmış faktör yükleri ile madde ortalamaları, standart sapmaları ve her bir maddenin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları (nokta çift serili korelasyon) Tablo 2’de verilmiştir. Tablo 2’de verilen değerlere göre faktör yükleri .75 ile .94 arasında; düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları ise .60 ile .83 arasında değişmiş olup, oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin

dört boyutlu yapısına ilişkin model-veri uyum istatistikleri $X^2/sd= 2.48$, $RMSEA= .06$, $CFI= .98$, $TLI= .98$, $WRMSR=.85$ olarak bulunmuş olup bu değerler modelin iyi uyum sağladığını göstermektedir.

Tablo 2. Ölçeğe İlişkin Madde İstatistikleri

Madde	Faktör Yüğü	Ortalama	Standart Sapma	Madde-Toplam Korelasyonu
1	0.81	3.77	1.14	0.67
2	0.75	2.86	1.29	0.72
3	0.75	3.30	1.25	0.72
4	0.77	4.37	0.98	0.76
5	0.89	3.77	1.13	0.72
6	0.80	3.26	1.25	0.60
7	0.84	3.77	1.11	0.74
8	0.85	3.50	1.29	0.75
9	0.87	4.07	1.09	0.74
10	0.76	2.57	1.17	0.78
11	0.84	2.86	1.34	0.66
12	0.90	3.28	1.24	0.79
13	0.82	3.70	1.17	0.66
14	0.85	3.68	1.25	0.82
15	0.85	3.69	1.26	0.68
16	0.89	3.68	1.20	0.74
17	0.85	3.16	1.29	0.72
18	0.79	2.34	1.09	0.73
19	0.94	3.33	1.27	0.83

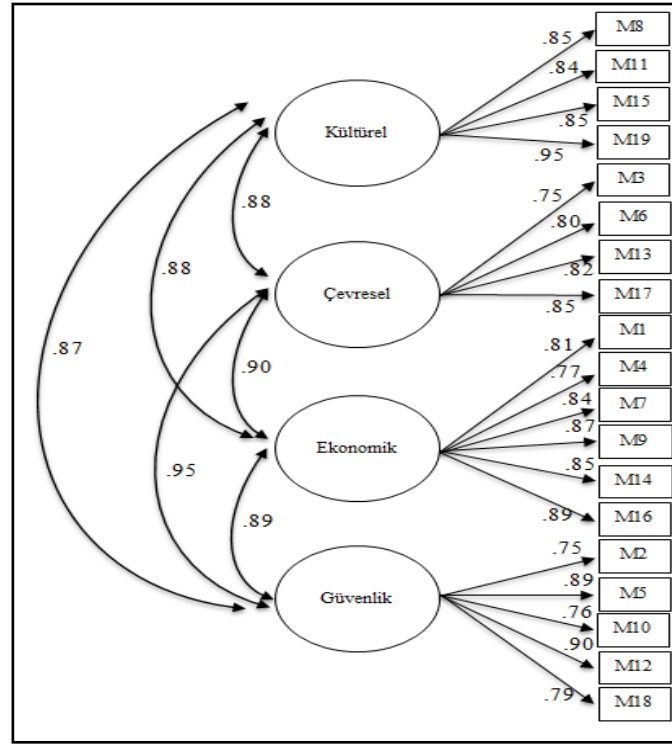
8, 11,15,19 kültürel tehdit; 3,6,13,17 çevresel tehdit;

1,4,7,9,14,16 ekonomik tehdit; 2,5,10,12,18 güvenlik tehdidi Açıklanan varyans oranları incelendiğinde; kültürel tehdit boyutunun .72'si (%72), çevresel tehdit boyutunun .56'sı (%56), ekonomik tehdit boyutunun .66'sı (%66) ve güvenlik tehdidi boyutunun .57'si (%57) açıklanmıştır. Tüm faktör yükleri ve açıklanan varyans oranları .01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. İç tutarlılık katsayıları incelendiğinde; kültürel tehdit boyutu için .89, çevresel tehdit boyutu için .84, ekonomik tehdit boyutu için .90 ve güvenlik tehdidi boyutu için .88 bulunmuştur. Her bir boyuta ilişkin gözlemlenen toplam puanlar arasındaki korelasyonlar ise .76 ile .83 arasında değişmekte olup Tablo 3'te verilmiştir. Gizil boyutlar arasındaki korelasyonlar ise .87 ile .95 arasında değişmekte olup Şekil 1'deki birinci düzey dört boyutlu DFA modeli üzerinde gösterilmiştir.

Tablo 3. Boyutlardan alınan gözlemlenen toplam skorlar arasındaki korelasyonlar

Boyut	Kültürel Tehdit	Çevresel Tehdit	Ekonomik Tehdit	Güvenlik Tehdidi
Kültürel Tehdit	1			
Çevresel Tehdit	0.76*	1		
Ekonomik Tehdit	0.77*	0.78*	1	
Güvenlik Tehdidi	0.76*	0.83*	0.77*	1

*.01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı

Şekil 1. Ölçeğin tek düzeyli faktör yapısı

Bunlara ek olarak her bir boyutun tek başına kullanılabilmesine ilişkin kanıt arama adına, her bir boyut için ayrı ayrı DFA yapılmış olup, model veri uyum değerleri Tablo 4’de verilmiştir. Her bir boyutu için faktör yükleri .70 ile .90 arasında değişmekte olup, açıklanan varyans oranları .48 ile .75 arasında değişmektedir. Tablo 4’de belirtildiği gibi, güvenlik tehdidi boyutu için modifikasyon yapılmış olup ve madde 10 ve 15 ile madde 2 ve 12’nin hata varyansları birbirine bağlanmıştır. Sonuç olarak Tablo 4’deki değerler incelendiğinde tüm boyutların da ayrı ayrı kullanılabilceği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Her bir boyut için yapılan DFA sonucu elde edilen model veri uyumu değerleri

Boyut	X^2/sd	RMSEA	CFI	TLI	WRMR	Açıklanan Varyans
Kültürel Tehdit	2.95	.07	.99	.99	.29	.75
Çevresel Tehdit	1.94	.05	.99	.99	.23	.48
Ekonomik Tehdit	2.09	.05	.99	.99	.38	.63
Güvenlik Tehdidi*	2.16	.06	.99	.99	.30	.61

* Güvenlik tehdidi boyut ölçeğini tek başına kullanabilmek için madde 10 ve 15 ile madde 2 ve 12 birbirine bağlanmıştır.

İkinci düzey DFA’ya ilişkin bulgular. İkinci düzey DFA analizi sonucunda elde edilen standartlaştırılmış faktör yükleri Şekil 2 üzerinde verilmiştir. Şekilde de görüldüğü gibi iki düzeyli faktör yapısında elde edilen madde faktör yükleri tek düzeyli faktör yapısında elde edilen madde yükleri ile oldukça benzer olup .75 ile .94 arasında değişmektedir. Boyutlara ilişkin ikinci düzey faktör yükleri ise .84 ile .94 arasında değişmekte olup oldukça yüksektir. Ölçeğin iki düzeyli yapısına ilişkin model-veri uyum istatistikleri $X^2/sd = 2.5$, RMSEA= .06, CFI= .98, TLI= .98, WRMSR=.88 olarak

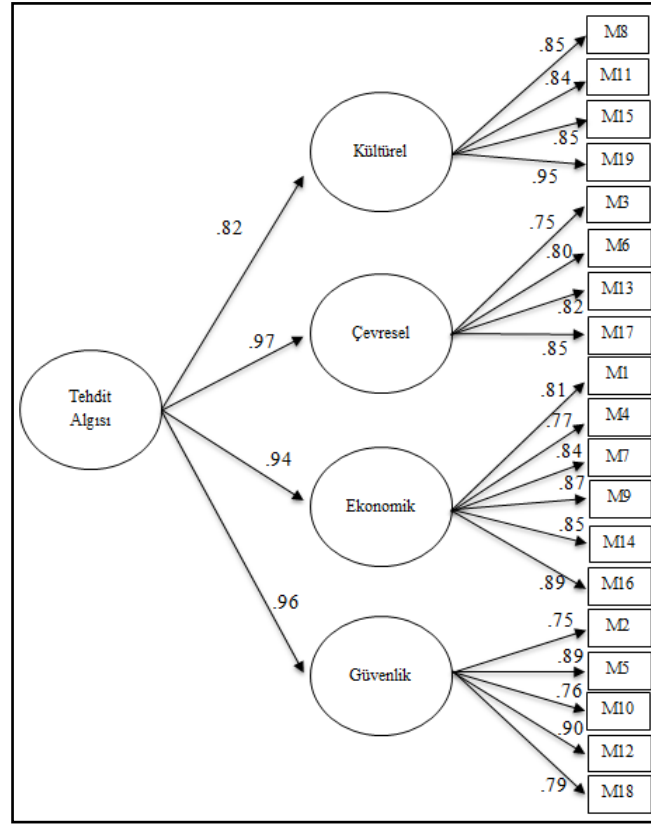
bulunmuş olup bu değerler modelin iyi uyum sağladığını göstermektedir. Açıklanan varyans oranları incelendiğinde; kültürel tehdit boyutunun .84'ü (%84), çevresel tehdit boyutunun .94'ü (%94), ekonomik tehdit boyutunun .88'i (%88) ve güvenlik tehdidi boyutunun .92'si (%92) açıklanmıştır. Dört boyutun ölçtüğü genel boyut *tehdit algısı* olarak isimlendirilmiş olup, genel boyutun açıklanan varyans oranı ise .52 olarak bulunmuştur (%52). Tüm faktör yükleri ve açıklanan varyans oranları .01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. İç tutarlılık katsayısı incelendiğinde *tehdit algısı* genel boyutuna ilişkin Cronbach alfa değeri .96 olarak bulunmuştur. İkinci düzey DFA modeli Şekil 2'de verilmiştir.

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

2011 yılından bu yana savaş nedeniyle Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan Suriyelilerin sayısı neredeyse 4 milyona ulaşmıştır. Zorunlu göç olgularında hem göç edenlerin maruz kaldıkları travmatik olayların etkilerinden kurtulmaları hem de yeni topluma uyum sağlamaları açısından, ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik olumlu tutumlar içinde olması önemlidir (Berry, 1997; Grove ve Zwi, 2006; Searle ve Ward, 1990). Bu çalışmada ilgili literatüre dayalı olarak Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların altında yatan tehdit algılarını değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Suriyelilere yönelik tehdit algılarının belirlenmesi ile yanlış algılamaları ortadan kaldırmaya yönelik müdahale stratejilerinin geliştirilip uygulanabileceği ve böylece olumsuz tutum ve davranışların önüne geçilmesinin mümkün olabileceğine inanılmaktadır.

Ölçek geliştirme sürecinde öncelikle ilgili alan yazın kapsamlı olarak taranmış ve Suriyelilere yönelik olumsuz algıları yansıtan 36 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Oluşturulan madde havuzuna ilişkin uzman görüşü alındıktan sonra, ölçülmek istenen yapıyı ölçmek için uygun olmadığı belirtilen 10 madde ölçek formundan çıkarılmış ve geriye kalan 26 maddelik ölçek formu 369 kişiye uygulanmıştır. Elde edilen veriler ile ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla Mplus istatistik paket programı aracılığıyla açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Yapılan AFA sonucunda, madde faktör yükleri .40'ın altında kalan yedi madde elenmiştir. Elde kalan 19 maddelik ölçeğin dört faktörlü bir yapı için iyi uyum değerlerine sahip olduğu belirlenmiştir ($X^2/sd=3.20$, RMSEA= .06, CFI= .98, TLI= .97 ve SRMR= .02). Elde edilen boyutlar ilgili alan yazın doğrultusunda; "*ekonomik tehdit*", "*güvenlik tehdidi*", "*çevresel tehdit*" ve "*kültürel tehdit*" olarak adlandırılmış olup; sırasıyla her bir boyut için açıklanan varyans oranları .66, .57, .56 ve .72'dir.

AFA sonucunda elde edilen madde faktör yüklerinin .55 ile .90 arasında değiştiği belirlenmiştir. Madde faktör yükünün .55 ve üzerinde olması "iyi", .63 ve üzerinde olması "çok iyi" ve .71 üzerinde olması "mükemmel" olarak değerlendirilmektedir (Comrey ve Lee, 1992; Akt. Tabachnick ve Fidell, 2015). Buna göre, elde edilen faktör yükleri yeterli düzeydedir.

Şekil 2. Ölçeğin ikinci düzey faktör yapısı

AFA sonucunda elde edilen dört faktörlü yapının model uyumu birinci ve ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi (DFA) aracılığıyla test edilmiştir. Yapılan birinci ($X^2/sd= 2.48$, RMSEA= .06, CFI= .98, TLI= .98, WRMSR=.85) ve ikinci düzey ($X^2/sd= 2.5$, RMSEA= .06, CFI= .98, TLI= .98, WRMSR=.88) DFA sonuçlarına göre, ölçeğin hem dört boyutlu hem de tek boyutlu yapısı için elde edilen uyum değerleri yeterlidir (Brown, 2006; Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008; Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2005; Tabachnick ve Fidell, 2015; Thompson, 2004). Bunun yanı sıra ölçekte yer alan dört boyut için ayrı ayrı yapılan DFA sonuçları da yeterli uyum göstermiş olup (Tablo 4); bu her bir boyutun da tek başına kullanılabilmesini kanıtlamaktadır.

Ekonomik tehdit alt boyutu, Suriyelilerin ülkeyi ekonomik olarak zorladığı, yaşanan ekonomik güçlüklerin ve işsizliğin artmasının birer sebebi olduğuna ilişkin algıları; güvenlik tehdidi alt boyutu, Suriyelilerin ülkede yaşanan çatışma ve terör olaylarının bir nedeni ve toplumda suç oranının artmasına neden olduğuna ilişkin algıları; çevresel tehdit alt boyutu, Suriyelilerin çevreye zarar veren kişiler olduğuna ve toplumda dilenciliği artırdığına ilişkin algıları ve kültürel tehdit alt boyutu Suriyelilerin kendi kültürlerini Türkiye'ye taşıdıkları, yeni kültürü öğrenmeye çalışmadıkları ve Türklerin kendi kültürel özelliklerinin yok olmasına yol açtıklarına ilişkin algıları değerlendirmektedir.

Madde analizi çalışması sonucunda, Suriyelilere Yönelik Tehdit Algıları Ölçeği'nin (SYTALÖ) düzeltilmiş madde toplam korelasyonu değerlerinin .60 ile .83 arasında değiştiği saptanmıştır. Buna göre, ölçek maddelerinin ölçeğin toplamı ile uyumlu olduğu söylenebilir (Erkuş, 2012).

Field (2009) bir ölçme aracının alt boyutları arasındaki ilişkinin .90'nın üzerinde olması durumunda çoklu bağlantı probleminin var olduğuna dikkat çekmektedir. SYTAÖ'nin alt boyutları arasındaki korelasyonlar incelendiğinde; korelasyon değerlerinin .76 ile .83 arasında olduğu saptanmıştır. Bu değerler çoklu bağlantı probleminin olmadığını göstermektedir.

Suriyelilere yönelik tehdit algıları ölçeğinin güvenilirliğini belirlemek için DFA veri seti üzerinden Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayısı değerleri kültürel tehdit alt boyutu için .89, çevresel tehdit alt boyutu için .84, ekonomik tehdit alt boyutu için .90 ve güvenlik tehdidi alt boyutu için .88 olarak bulunmuştur. Güvenirlik katsayısının .80-1.00 arasında olmasının yüksek derecede güvenilirlik anlamına geldiği (Kayış, 2014) dikkate alındığında, ölçeğin iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Suriyelilere yönelik tehdit algıları ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Ölçeğin dört boyutlu hali, iki düzeyli tek boyutlu hali veya her bir boyutun tek başına da kullanılabilir olduğu kanıtlanmıştır. Tüm dünyada önemli bir sorun alanı olan göç son yıllarda Türkiye'nin en temel sosyolojik sorunlarından biri haline gelmiştir. Mültecilere yönelik olumsuz tutumlar toplumdaki gerilimi arttırmaktadır. Yaşanan sorunların çözülmesi ve yaşanabilecek olası toplumsal sorunların önlenmesi açısından, savaş nedeniyle ülkelerini terk ederek Türkiye'ye göç eden milyonlarca Suriyelinin maruz kaldıkları travmatik olayların olumsuz etkilerinin üstesinden gelmeleri ve Türkiye'nin yaşam koşulları ve kültürüne uyum sağlamaları önemlidir (Asıcı ve Karaman, 2020; Karaman ve Ricard, 2016). Göçmen grupların yeni ülkenin yaşam koşulları ve kültürüne uyum sağlama sürecinde ev sahibi ülke halkının yaklaşımının önemi (Berry, 1997; Grove ve Zwi, 2006) düşünüldüğünde, Türkiye vatandaşlarının ülkelerinde yaşayan Suriyelilere yönelik olumsuz algılarının belirlenmesi, çeşitli müdahale stratejilerinin geliştirilmesine yardımcı olabilir. Geliştirilen ölçme aracı ile sosyoloji, psikoloji ya da eğitim alanında çalışan uzmanlar, bireylerin Suriyelilere yönelik tehdit algılarını belirleyebilir ve yanlış algıların önüne geçmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirebilirler. Ayrıca okullarda Suriyeli öğrenciler ve aileleriyle işbirliği içerisinde çalışmalar yapıp, onların küçüklükten itibaren Türk kültürüne adaptasyonlarının sağlanması çalışılabilir (Yıldırım ve Yetkiner, 2020).

Çalışmadan elde edilen sonuçlar değerli olmakla birlikte, bazı sınırlılıkları da vardır. Bunlardan birisi, ölçüt bağımlı geçerlik çalışmasının yapılmış olmamasıdır. Gelecek çalışmalarda, Suriyelilere yönelik tehdit algıları ölçeği ile Suriyelilere yönelik tutumları belirlemeyi amaçlayan farklı ölçme araçları arasındaki ilişkiler incelenebilir. Mevcut çalışmada Suriyelilere yönelik tehdit algıları, ekonomik tehdit, güvenlik tehdidi, çevresel tehdit ve kültürel tehdit boyutlarıyla ele alınmıştır.

Gelecek çalışmalarda, Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların altında yatan farklı tehdit algıları da değerlendirilebilir. Örneğin Suriyelilerin eğitim ve sağlık açısından bir tehdit olarak algılanıp algılanmadığına ilişkin çalışmalar gerçekleştirilebilir. Bununla beraber

KAYNAKÇA

- Akay, S., Hamamcı, Z., & Kurt, M. (2018). Suriyeli Öğrencilerle Çalışan Psikolojik Danışmanların Yaşadıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Uyguladıkları Çözüm Yollarının İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 23-47.
- Asıcı, E. ve Karaman, M. A. (2020). Rehberlik ve psikososyal destek hizmetleri. Mehmet Akif Karaman, Zeynel Amaç, Yakup Doğan ve Fatih Bektaş. *Panik Yok! Ben Mülteciyim* içinde (Böl. 2, s. 27-63). Vize Yayıncılık: Ankara.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46, 5-68.
- Brown, T. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Newyork: Guildford Publications, Inc.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çiftçi, H. (2018). Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik tutum, algı ve empatik eğilimlerinin analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 2232-2256.
- Ekici, H. (2019). Türk toplumda Suriyelilere yönelik algılanan tehditler ve çözüm önerileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(44), 695-730.
- Erkuş, A. (2012). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ersoy Quadir, S. ve Kabaklı Çimen, L. (2018). Türk vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılarla ilgili görüşleri (Konya ili örneği). *Third Sector Social Economic Review*, 53(2), 327-345. Doi: 10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.18.05.906
- Field, A. (2009). *Discovering statistic using SPSS for windows*. London: SAGE Publications
- Hooper, D. , Coughlan, J. ve Mullen, M. (2008). Structural equation modeling: guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1),53-60.
- Hu, L. ve Bentler, P.M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. doi: 10.1080/10705519909540118.
- Grove, N. J. ve Zwi, A. B. (2006). Our health and theirs: forced migration, othering, and public health. *Social Science & Medicine*, 62(8), 1931-1942.
- Güney, Ü. ve Konak, N. (2016). Bolu'da Suriyeli ve Iraklı sığınmacılar: Milliyetçilik, erillik
- Kabaklı Çimen, L. ve Quadir, S. E. (2018). Üniversite öğrencilerinin Suriyeli sığınmacılarla ilgili tutumlarının sivil katılımları bağlamında incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 1251-1273.
- Karaman, M. ve Ricard, R. R. (2016). Meeting the mental health needs of Syrian refugees in Turkey. *The Professional Counselor*, 6(4), 318-327. doi: 10.15241/mk.6.4.318

- Kaya, Ö. S. (2019). Geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli üniversite öğrencilerinin göç sürecindeki uyum yaşantıları (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kayış, A. (2014). Güvenirlik analizi. Şeref Kalaycı (Ed.), *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri içinde* (s. 404-409). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Keleş, S. Ç., Aral, T., Yıldırım, M., Kurtoglu, E. ve Sunata, U. (2016). Attitudes of Turkish youth toward Syrian refugees in respect to youths' gender, income, education, and city: A scale development study. In D. Eroğlu, J. H. Cohen & I. Sirkeci, (Eds), *Turkish migration* (pp.173-181). London: TPL
- Keleş, S. Ç., Aral, T., Yıldırım, M., Kurtoglu, E., & Sunata, U. (2016). Attitudes of Turkish youth toward Syrian refugees in respect to youths' gender, income, education, and city: A Scale Development Study. *Turkish Migration 2016 Selected Papers*, 155-163.
- Kılınç, A. Ç., Çepni, O. ve Kılcan B., (2017). Mülteci öğrencilere yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *International Journal of Human Science*, 14(2), 1045-1057.
- Kindap Tepe, Y. , Aktaş, V., Caner, M., Demirel, R., Kanat, C., Güre, K., Yeşiladağ, E. (2019). Suriyeli mültecilere yönelik olumsuz tutumun belirleyicileri dindarlık, yurtseverlik, ayrımcılık ve hoşgörü olabilir mi?. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XLIII (2), 115-138.
- Kline, B. R. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd Edt.). Newyork London: The Guilford Press.
- Muthén, L. K., ve Muthén, B. O. (1998-2012). *Mplus user's guide*. Seventh Edition. Los Angeles, CA: Muthén & Muthén.
- Özdemir, F., ve Öner-Özkan, B. (2016). Türkiye’de sosyal medya kullanıcılarının Suriyeli mültecilere ilişkin sosyal temsilleri. *Nesne Psikolojisi Dergisi*, 4(8), 227-245. doi: 10.7816/nesne-04-08-04
- Özudođru, H. Y., Kan, A., Yaman, E., ve Uslu, L. (2018). Yerel Halkın Suriyelilere Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18(40/2), 115-140.
- Özyürek, A., Kapçı, P. E., & Yılandı, S. (2019). Farklı Yaş Grubundan Bireylerin Türkiye’deki Suriyeli Mültecilerin Durumu Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 56-69. Doi: 10.21666/muefd.518919
- R Development Core Team. (2013). R: A language and environment for statistical computing, reference index (Version 2.2.1). Vienna, Austria: R Foundation for Statistical Computing. Erişim adresi: <http://www.R-project.org>
- Sağlam, H. İ., ve Kanbur, N. İ. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/341362>
- Searle, W. ve Ward, C. (1990). The prediction of psychological and sociocultural adjustment during cross-cultural transitions. *International Journal of Intercultural Relations*, 14(4), 449-464.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (M. Balođlu, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Taş, D. ve Tekkanat, S. S. (2018). Yerel halk ve Suriyeli sığınmacılar arasında bir kent: Elazığ Örneği. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(4), 77-90. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/622736>

- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Thompson, B. (2004). *Exploratory and confirmatory factor analysis: Understanding concepts and applications*. Washington: American Psychological Association.
- United Nations High Commissioner for Refugees (2020). Regional Strategic Overview. Erişim adresi: <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/73116>
- Yıldırım, F. ve Yetkiner, A. (2020). Okul aile işbirliği ve mülteci öğrenciler. Mehmet Akif Karaman, Zeynel Amaç, Yakup Doğan ve Fatih Bektaş. *Panik Yok! Ben Mülteciyim* içinde (Böl. 5, s. 111-135). Vize Yayıncılık: Ankara.

EK-1

Suriyelilere Yönelik Tehdit Algıları Ölçeği (SYTAÖ) Nihai Formu

Suriyelilere Yönelik Tehdit Algıları Ölçeği (SYTAÖ)						
1= Kesinlikle katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Kısmen katılıyorum, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle katılıyorum						
Boyut	Madde	Değerlendirme				
Ekonomik Tehdit	1.Suriyelilerin işyeri açması yerel halk için ekonomik sorunlara yol açar.	1	2	3	4	5
Güvenlik Tehdidi	2.Suriyeliler nedeniyle kapı ve penceremi rahatça açamam.	1	2	3	4	5
Çevresel Tehdit	3.Suriyeliler toplumda dilencilik ve kötü görüntünün artmasına yol açarlar.	1	2	3	4	5
Ekonomik Tehdit	4.Suriyelilerin kayıt dışı çalışıp vergi vermemeleri ekonomiyi olumsuz etkiler.	1	2	3	4	5
Güvenlik Tehdidi	5.Suriyeliler yerel veya ulusal güvenlik sorunlarına neden olmaktadır.	1	2	3	4	5
Çevresel Tehdit	6.Suriyelilerin kalabalık aile yapıları veya toplu gezmeleri çevresel tehditlerdir.	1	2	3	4	5
Ekonomik Tehdit	7.Suriyeliler haksız ekonomik rekabete yol açar.	1	2	3	4	5
Kültürel Tehdit	8.Suriyeliler gündün güne kültürümüzü bastırmaktadır.	1	2	3	4	5
Ekonomik Tehdit	9.Suriyeliler işsizliğin artmasına neden olur.	1	2	3	4	5
Güvenlik Tehdidi	10.Suriyelileri gördüğümde güvenliğim nedeniyle uzaklaşırım veya yolumu değiştiririm.	1	2	3	4	5
Kültürel Tehdit	11.Suriyeliler toplumu kendilerine benzetip (giyim, saç başörtüsü, yemek anlayışı), kültürel değerlerimizin kaybolmasına yol açar.	1	2	3	4	5
Güvenlik Tehdidi	12.Suriyelileri yerel veya ulusal güvenlik için tehdit olarak görürüm.	1	2	3	4	5
Çevresel Tehdit	13.Suriyeliler çevreyi kirletme ve kişisel temizlik açısından problem arz eder.	1	2	3	4	5
Ekonomik Tehdit	14.Suriyelilere yapılan sosyal yardımlar ekonomimizi olumsuz etkiler.	1	2	3	4	5
Kültürel Tehdit	15.Suriyeliler aile yapısını olumsuz (çok eşlilik ve boşanma gibi) etkiler.	1	2	3	4	5
Ekonomik Tehdit	16.Suriyeliler pahalılığa ve ekonomik sıkıntılara neden olur.	1	2	3	4	5
Çevresel Tehdit	17.Suriyeliler çevre ve doğa açısından tehdit oluşturmaktadır.	1	2	3	4	5
Güvenlik Tehdidi	18.Suriyelileri potansiyel birer suçlu olarak görürüm.	1	2	3	4	5
Kültürel Tehdit	19.Suriyelilerin kültürümüzü olumsuz etkilemektedir.	1	2	3	4	5

Not: Yüksek puan daha fazla tehdit algısına sahip olduğu anlamına gelmektedir. Tersten puanlanan madde yoktur.

EXTENDED SUMMARY

Introduction

The Syria was the most affected country from the conflicts happening in the Middle East, and millions of Syrian people left their country. Although this migration has influenced to all countries neighboring Syria, Turkey was the most affected country. According to the Turkish Directorate General of Migration Management, as of 2020 January Turkey is hosting 3.5 million Syrian refugees.

Migration is a stressful and challenging experience, and causes various changes and transformations in the life of both immigrants and host society. As a result of heavy immigration from Syria to Turkey, economical, political and cultural relations between Syrians and Turks have changed. While sometimes this change is in a positive direction, it sometimes leads to negative situations. Due to the adaptation problems Syrian refugees face in Turkey, the attitude of Turkish people toward the Syrians is generally in a negative way. Thus, it is important to identify the threat underlying Turkish citizens' negative attitudes towards Syrians, and to develop intervention strategies to change them.

Turkish society has various perceptions of threats that underlie its negative attitudes towards Syrians. These perceptions can be classified as (1) economic threat, (2) security threat, (3) environmental threat, and (4) cultural threat. The increase in unemployment rate in Turkey after Syrian intense immigration is tied to Syrian refugees. Syrians are also seen as a threat to security because they increase the crime rate in the society. Turks also think that Syrians are polluting the environment by concisely trawing trash. Finally, the cultural difference between the two communities causes that Turks to perceive Syrians as a threat to their own culture. This aim of work is to develop a measurement tool to evaluate the perceptions of threats underlying Turkish society's negative attitudes towards Syrians.

Method

Participants and Procedure

In this study, the sample consists of Turkish citizens living in different regions of Turkey. The data were collected twice. The first data collection was done for development purposes of the scale, and the second data collection was done to demonstrate the accuracy of the final scale.

Of the 369 individuals participating in the pre-application, 136 (36.8%) were male, 233 were female (63.2%). The participants were from 28 different cities and the average age was 26.63. Of the 349 individuals participated in the final application; 98 (28.1%) were male and 251 were female (71.9%), the average age of the participants was 25.71.

Development of the Scale

First, a series of qualitative interviews were made with randomly selected five different citizens of the Republic of Turkey. Based on the information, the four domains were determined as follows;

economic threat, security threat, public and social threat, environmental and cultural threat. With the information collected from qualitative interviews, a pool of 36-item was created. The items were shown to two Turkish language experts, one measurement and evaluation specialist, and two sociology specialists working on migration and refugees. In line with the feedback of the experts, formal changes were made in 5 items, and 10 items were completely removed from form.

In order to test the construct validity of the scale with the data collected using the 26-item pre-form, exploratory factor analysis was performed, and item statistics were calculated. The final form of the scale was created by discarding non-working items (e.g., factor loadings below .40) from the form and second data were collected three months after the first application. The construct validity of the final version of the scale was tested by confirmatory factor analysis, item statistics and Cronbach alpha as internal consistency were calculated. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) was used to test whether the data obtained from the first application were of sufficient size, and Barlett test was performed to test the factorability of the items. An oblique rotation was used for exploratory and confirmatory factor analysis.

Results

The findings showed that a four-dimensional factor structure fits best with the data, and seven items having very low factor loadings were removed, 19 items were retained. The model fit statistics were $X^2/sd=3.05$, RMSEA= .06, CFI= .98, TLI= .97 ve SRMR= .02. The dimensions were named as economic threat, security threat, environmental threat and cultural threat. A second round of data collection was conducted with the final form with 19 items. A confirmatory factor analyses was conducted to test four-dimensional structure, high order dimensional structure, and to see whether each sub-dimension can be used alone. The results showed that both four-dimensional structure ($X^2/sd= 2.48$, RMSEA= .06, CFI= .98, TLI= .98, WRMSR=.85) and high order structure ($X^2/sd = 2.5$, RMSEA= .06, CFI= .98, TLI= .98, WRMSR=.88) can be used. The factor loadings and graphical illustrations for the first order four dimensional structure and high order structure were given in Figure 1 and 2, respectively. Also, model fit statistics for each of the sub-scale, given in Table 4, showed that each sub-scale can be used alone. The Cronbach alpha values as internal consistency for the cultural threat, environmental threat, economical threat and security threat were .89, .84, .90 and .88, respectively. It was concluded that the scale of threat perceptions towards Syrians is a valid and reliable measurement tool

Discussion and Limitations

It is important for the host society to have positive attitudes towards immigrants in terms of both immigration and the adaptation to the new society. In this study, it was aimed to develop a measurement tool to evaluate and explore the perceptions of threats underlying negative attitudes

towards Syrians. It is believed that intervention strategies can be developed and implemented to eliminate negative attitudes by identifying threat perceptions of Syrians,

During the scale development process, the relevant area was scanned extensively and a pool of 36 items reflecting the negative perceptions of Syrians was created. After the expert opinions 10 items that excluded from the survey. Then, the initial form with 26-items was applied to 369 people. In order to determine the factor structure of the scale, explanatory factor analysis (EFA) was performed with the Mplus statistical software. Aligning with the relevant literature, the dimensions are named as "economic threat", "security threat", environmental threat and "cultural threat". The variance rates announced for each dimension were .66, .57, .56 and .72, respectively.

Model fit of the four-factor structure obtained as a result of AFA was tested through first and second order confirmatory factor analyses (CFA). The model fit results of four dimensional structure indicated good model fit. The model fit results of second order CFA also indicated good model fit. According to the CFA results, the fit values obtained for both the four-dimensional and one-dimensional high order structure of the scale can be used. In addition, the CFA results performed separately for the each of the four dimensions in the scale showed adequate fit (Table 4). This proved that each dimension can also be used alone.

The economic threat sub-dimension represents the perceptions that the country is economically challenging, and unemployment rates is increasing due to Syrian refugees. The security threat sub-dimension represents the perceptions that the conflict and crime rate in the society is increasing due to Syrian refugees. The environmental threats sub-dimension represents the perceptions that the Syrians are damaging the environment. Lastly, the cultural sub-dimension represents the perceptions that Syrians carry their culture to Turkey, and never try to adapt to Turkish culture. With the increase in their numbers in Turkey, Turks see them as a potential cultural threat. Overall, it can be said that the scale of threat perceptions towards Syrians is a valid and reliable measurement tool. It has been proved that the four-dimensional structure, high order dimensional can be used. In fact, each dimension can be used alone.